

Sanja Škrgatić

ĐURĐICA IVANČIĆ DUSPER, "PUTEVIMA NAŠIH STARIH",

izdanje Biblioteke Cirkul

- Ustanove u kulturi "Dr. Ivan Kostrenčić" Crikvenica, 2006.

Početkom travnja 2006. godine promovirana je najnovija knjiga Đurđice Ivančić Dusper, umirovljene novinarke, poznate dugogodišnje urednice i voditeljice Pomorske večeri Prvog programa Radio Zagreba, a prije svega Crikveničanke, koja se po odlasku u mirovinu ponovno vratila svojoj Crikvenici. Tada je započeo njen povratak pradjedovskim korjenima – povratak staroj Crikvenici, Crikvenici njenog djetinjstva provedenog na Petaku. Taj povratak i čitatelji mogu pratiti kroz autoričine knjige, koje su sve objavljene u izdanju Ustanove u kulturi "Dr. Ivan Kostrenčić".

Đurđica Dusper počela je pisati sa željom "da se ne pozabi" kako je sama uvijek isticala, a s vremenom se to pisanje pretvorilo u pet knjiga. Još se mnogi sjećaju njene prve knjige "Pod murvicun" (2000.), koja je ubrzo po objavljivanju u potpunosti rasprodana. Značenju ove činjenice pridonosi i podatak da je isti naslov autorica prethodno već bila objavila u vlastitoj nakladi, te je ovo na određeni način bilo ponovljeno izdanje. Nakon "Murvice" uslijedila je knjiga "Suhore" (2001.) kao svojevrsni nastavak priča o staroj Crikvenici, započet prvom knjigom. Možda najznačajnija od svih je "Crkvenički besedar" akcentuirani rječnik crikveničke čakavštine, koji sadrži isključivo lokalnu crikveničku čakavštinu, tj. samo samo one riječi po kojima se Crikveničani razlikuju od svojih susjeda. Besedar je objavljen 2003., a već 2004. godine Đurđica je svoje čitatelje obradovala novim naslovom "Zmed gromač" kojim se vratila započetom pripovjedanju o nekadašnjoj Crikvenici.

Ono što, kao nakladnik, svaki puta sa zadovoljstvom ističem, to je činjenica da je Đurđica Dusper doista najplodniji autor od svih čije smo knjige objavljivali u posljednjih šest godina otkad postoji Biblioteka Cirkul naše Ustanove u kulturi. Pored toga, ona je naš najčitaniji autor čije se knjige najviše traže, a nalaze ne samo u mnogim crkveničkim domovima, nego i na drugim kontinentima – gdje žive Crikveničani.

Pred nama je najnovija, peta po redu knjiga Đurđice Dusper. Autorice za koju slobodno možemo reći da je spasila od zaborava jedan važan dio kulturne

baštine Crikvenice i sačuvala ga u svojim knjigama. Pisala je o ljudima ovoga kraja, bilježila njihova sjećanja, zanimljive zgode, narodne priče i mudrosti, stare riječi i izraze.

Knjiga **Putevima naših starih** nastala je kao logičan slijed prethodnih njenih knjiga, i zapravo se može smatrati pravim turističkim vodičem. Za razliku od prethodnih knjiga, tekst ove pisan je na hrvatskom standardu, pa se već izborom govora autorica obraća jednom širem krugu čitatelja. Ovu je knjigu, doduše, prije svega namijenila domaćem čitateljstvu, i to najviše onima koji su čuli npr. za Kotor ili Ljubavnu cestu, ali ne znaju kako tamo doći. Naravno, autorica se pobrinula da ne budu razočarani ni dobri poznavatelji staza u okolici Crikvenice, jer je u svoj tekst uplela i povijesne činjenice i zanimljivostima iz života starijih generacija Crikveničana. Knjiga se dobrim dijelom temelji na usmenoj predaji i sjećanjima autoričinih roditelja i njihovih vršnjaka – sjećanjima na "zlatne dane" njihove mladosti i na vrijeme kada se isključivo pješke išlo na izlete u okolicu Crikvenice.

Knjiga se sastoji od 23 zasebne cjeline posvećene zaokruženim temama. U prvom dijelu autorica nas vodi do najbližih odredišta koja su vrlo blizu samom centru Crikvenice. To je, prije svega, Ljubavna cesta, koju je pred gotovo 80-ak godina trasirao i uredio inženjer Alfons Kauders. Zatim opisuje pitome poljane uz Dubračinu i splet puteva po Kotoru koji vode do neočekivanih još netaknutih kutaka prirode nadomak rastućem gradu. U knjizi su našla mjesto i nekadašnja omiljena izletišta Crikveničana, Mirna koliba i Gornji kraj uz dva nezaobilazna lika veselih zabava u Ladviću, Lukića i Joška - i njihove tambure.

I nije se zadržala samo na mjestu Crikvenici. Svojim radoznalim okom uputila se i u neposredno zaleđe, u Vinodol s kojim je Crikvenica oduvijek u nerazdruživoj cjelini. Autorica nas vodi u Dolince, Kamenjak, Grižane i Beograd, zatim u šetnju po Slanom potoku s njegovim nezaustavljivim klizištima, pa dalje u novo svetište Karlice i bajkovitu Gladovu malenicu. Zatim tu je, osobito ribolovcima atraktivno, Tribaljsko jezero i veličanstvena utvrda Drivenik, do koje će stići samo šetači s najboljom kondicijom, ili će se dovesti automobilom. Autorica nas podsjeća i na opaku bolest, koleru koja je još u 19. st. često harala ovim krajem, te je lokalni puk sagradio zavjetnu kapelu iznad Selca posvećenu Sv. Fabijanu i Sebastijanu. U knjizi je našla mjesto i najstarija crkva u Vinodolu posvećena sv. Jurju, kamo svakog 23. travnja i dan-danas vode procesije.

Radi veće informativnosti, u knjizi se nalazi i jedna mala zemljopisna karta i dva plana staza i puteva. Na samom početku knjige je karta Vinodola s posebno istaknutim nazivima mjesta do kojih nas autorica vodi kroz tekst, a na samom kraju nalaze se dva šematska prikaza staza i puteva. S jedne strane je prikazana trasa Ljubavne ceste s naznačenim dužinama u metrima, a s druge strane, je plan puteva i cesta koje vode prema Gornjem kraju, prema

Kotoru, Stolniču i Grižanima. Ovi šematski prikazi puteva učinit će još lakšim snalaženje svima onima koji žele malo bolje upoznati okolicu Crikvenice. Zanimljiv tekst prate brojne fotografije, a vrlo kvalitetno dizajnersko rješenje čini ovu knjigu – vodič doista praktičnim i estetski poželjnim.